

Samousnu

Jakub Hošek, Nik Timková

Kurátor: Ján Gajdušek

Jako by naše ruce měly svůj vlastní jazyk, kterým k nám promlouvají. Paralelně s mluveným projevem komunikují svou vlastní řečí gest i menších posunků. Výstava Samousnu, jejíž název vychází z blíže nespécifikovaného snu Nik Timkové, přenáší pozornost návštěvníka právě k motivu ruky. Vystavená díla představují nové, ale i starší práce autora a autorky a demonstrují skutečnost, že se v nich ruce kontinuálně objevují v odlišném zpracování i kontextu. Zatímco v raných obrazech Jakuba Hoška vystupovaly jako useknuté, často groteskně stylizované pařáty, v jeho nejnovějších dílech jejich linie překračují hranu plátna a nabývají až organické, křečovitě podoby větví či kořenů. Nápisy "Dissolve" (rozpouštění), „Anger“ (hněv) a „Losing Potential“ (ztráta potenciálu) společně s motivem sešívání záplat a jizev jsou metaforou naší nedokonalé snahy, jak ze zranění a trhlin vybudovat alespoň částečnou celistvost. U Nik Timkové odkazuje podoba rukou k věšteckým praktikám a mnohoznačným gestům – může se stát rukavicí, nádobou či předimenzovaným prostorovým objektem, do něž lze vstoupit – ať už fyzicky, nebo mentálně, například v podobě monumentální teplákové ruky, kterou můžeme vnímat jako metaforu komunikace, ochrany i zranitelnosti. Ve svých velkoformátových textilních instalacích a měkkých sochách (jako materiál používá džínovinu, manšestr, batikované či průsvitné textilie) navazuje na principy koláže, jejichž jednotlivé části sešívá a vrství podobně jako „fragmenty“ na ploše obrazu. Výstava tak akcentuje napětí mezi náznakem zranění a potenciálem obnovy – ve způsobu, jak Hoškova sešítá plátna a Timkové textilní objekty propojuje motiv lidského gesta, je totiž ruka univerzálním symbolem spojení, manipulace, ale také může být symbolem protínání materiálního světa s vnitřními, až magickými významy. Jakub Hošek a Nik Timková náleží k zásadním aktérům soudobé české, a v případě Nik i slovenské, umělecké scény. Jejich dlouhodobá spolupráce na poli tvůrčí, kurátorské, galerijní i pedagogické činnosti či organizace hudebních akcí, měla v posledních cca 15 letech výrazný vliv na vývoj a směřování progresivního kulturního dění zejména v České republice.

Ve svém společném působení se Hošek s Timkovou snaží soustavně narušovat konvenční představy o institucionálním provozu a inspirují se nezávislými formami produkce, ukotvenými v DIY přístupu a subkulturní estetice, přičemž se neustále snaží podněcovat a vyhledávat nové dialogy mezi lokální a mezinárodní scénou.

Výchozím prostředím jejich aktivit je pražská galerie, hudební label a kolektiv A.M. 180, který v roce 2003 zformovali sourozenci Anežka a Jakub Hoškovi, Štěpán Bolf, Dan Dudarec a Markéta Pecková v reakci na omezené výstavní možnosti pro mladé umělectvo. V prostorách pražského klubu Utopia (napojeného na komunitu squatu Ladronka) vznikl DIY prostor, kde se mísí výstavy a hudební akce, a který se rychle vyprofiloval jako centrum nejmladší umělecké scény. Další rozměr jejich společných aktivit se promítá v každoroční spoluorganizaci mezinárodního multižánrového festivalu Creepy Teepee, který se od roku 2009 koná v historických kulisách Kutné Hory. Tahle radikální kulturní laboratoř představuje propojení experimentální hudby, performativní tvorby a všemi sdíleného komunitního ducha undergroundové spontánnosti, jenž jsou v podstatě přeneseny i do tří dnů syntetizovanými aktivitami kolektivu A.M. 180.

S ním je spojený i třetí zásadní směr uměleckého působení Hoška a Timkové, jímž je od roku 2018 jejich pedagogická činnost na Akademii výtvarných umění v Praze, kde spolu s Josefem Bolfem vedou Ateliér malířství III. Kurátorský a programový přístup kolektivu s důrazem na étos kolektivního sdílení a off-space scény se přenáší do jejich otevřeného a nehierarchického konceptu výuky nejmladší generace. Nik Timková a Jakub Hošek tak zůstávají nepřehlédnutelnými osobnostmi aktuálního českého i slovenského uměleckého provozu: svou vizí a netrardičními přístupy boří zažitá schémata, zatímco svou tvůrčí, organizační a pedagogickou praxí odkrývají směr budoucího uměleckého vývoje. Jejich důsledné lpění na nezávislosti a víře v sílu subkulturního a komunitního potenciálu jsou prostředky, kterými už po dvě desetiletí dokáží transformovat současnou českou i slovenskou kulturu.

Jakub Hošek (*1979, Praha) studoval v malířském ateliéru Vladimíra Skrepla a Jiřího Kovandy na pražské Akademii výtvarných umění (1998–2004), kde rozvinul svůj umělecký přístup formálně založený na konfrontaci plošnosti, ostrých linií a textových fragmentů. Zásadní se pro něj stala metoda „cut painting“, kdy namísto přímého malířského gesta používá ručně vyřezávané šablony z lepenky, které na plátno vrství a postupně zaplňuje akrylovými barvami. Přísně vymezené ostré obrysy, jež touto technikou vznikají, mají své původní inspirační zdroje v coverech oblíbených alb, komiksu, punku, pop-artu, newyorského street-artu 80. let či postinternetu a svou strukturou připomínají techniku koláže. Z obrazu tak záměrně mizí veškerý iluzivní prostor a divák zůstává konfrontován s kaligrafickou, designově přesnou změť temně křivolakých znaků.

Hošek ve svých obrazech rozvíjí motivy, jež těkají mezi abstraktními sítěmi linií a surreálně stylizovanou figurací, v níž lze pozorovat fragmenty údů, komiksových příšer či ruin neznámých architektur. Poetiku temnoty, brutality a bizarních příběhů pak zjemňuje obsah vložených textových úryvků, které se ve formě Hoškova charakteristického roztřepeného větvičkového písma (inspirovaného logotypy metalových kapel) často prolínají s dalšími motivy až na hranici čitelnosti – někdy jsou to útržky textů z oblíbených písní, jindy název kapely, citát z filmu nebo úryvky z knih.

V rámci svých aktivit se v galerii A.M. 180 či na festivalu Creepy Teepee uplatňuje jako občasný kurátor, DJ i grafický designér a společně s Nik jim vytváří vizuální identitu. V roce 2005 a 2007 se Hošek stal finalistou Ceny Jindřicha Chalupického a jeho práce jsou dnes zastoupeny v galeriích a soukromých sbírkách v České republice i v zahraničí.

Nik Timková (*1986, Košice) je slovenská multimediální umělkyně žijící v Praze. Plynule propojuje oblast nových médií, instalací, sochařských postupů a práce s textilem. Vystudovala Fakultu umění Technické univerzity v Košicích, magisterské studium na Central Saint Martins v Londýně, v postgraduálním programu pokračovala na Royal Institute of Art ve Stockholmu a v současnosti dokončuje doktorát na Akademii výtvarných umění v Praze.

Timková se již od svých raných projektů zabývá tematikou dekonstrukce oděvu v umění – zkoumá nové přístupy propojení práce s textilem v galerijním prostoru, např. prostřednictvím nadživotních textilních objektů. Pracuje také s digitálními kolážemi, v nichž mísí symboliku popkultury, upírské, či manga estetiky s esoterikou a new-gothic vizuálem. Obecně ve své práci často uplatňuje DIY postupy, čerpá z webových platforem (v minulosti např. Tumblr), postinternetové či subkulturní estetiky. Její umělecké výstupy často vznikají se zapojením dalšího autorstva (někdy ve dvojici se Zuzanou Žabkovou, jindy se sourozenci Hoškovými či v rámci kolektivu Björnsonova) a nabývají charakteru kolektivních performativních intervencí.

S již zmíněným uskupením Björnsonova pak od roku 2015 spolupracuje na poli feministických a ekofeministických témat. Jeho dalšími členkami jsou umělkyně a teoretičky Zuzana Žabková, Lucie Svoboda Mičíková, Lucia Kvočáková, Tamara Antonijević a Tanja Šljivar. Tento ne-kolektiv, jenž se stal součástí laureátstva Ceny Jindřicha Chalupického za rok 2021 a v roce 2024 součástí třetího Bienále ve věci umění, staví svůj performativní přístup na rituálním čtení textů, tělesnosti a čarodějnické symbolice, čímž vyjadřuje feministický a sociálně kritický postoj mimo tradiční institucionální rámce.

V roce 2017 byla Nik Timková součástí kolektivně oceněné skupiny finalistů a finalistek Ceny Oskára Čepana. Její instalace, textilní objekty, digitální koláže či performance fungují jako magický prostor, který je však otevřený pro společnou imaginaci, hru s identitami, humor i protest. Souvztažnost těla, objektu a rituálu tak patří mezi klíčové rysy její tvorby.